

ITÄMEREN ELÄMÄ JA LAJIT

Itämeri-koulu: ala-aste

ÖSTERSJÖPROJEKTET
BALTICSEAPROJECT
ITÄMERIPROJEKTI

BSAG
Baltic Sea Action Group

TERVETULOA TUTUSTUMAAN ITÄMEREN ELÄMÄÄN!

Tässä BSAG:n diaesityksessä pääset tutustumaan Itämeren mielenkiintoiseen maailmaan ja oppimaan uutta sen eliöistä ja kasvillisuudesta.

Pidä nenästäsi kiinni, nyt sukellaan Itämeren syvyyksiin!

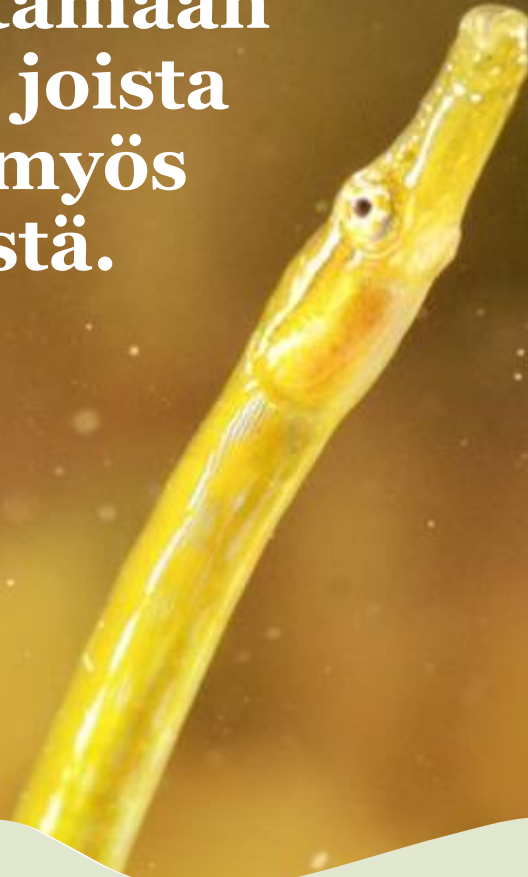

Kuva: Juuso Haapaniemi, Metsähallitus

Itämeren eläimet

**Tiesitkö, että Itämeressä elelee
suuri joukko eläimiä, joista et
ehkä ole koskaan edes kuullut?**

**Tutustutaan muutamaaan
Itämeren eliöön, joista
osan voi löytää myös
Suomen järvistä.**

KILKKI

- Elää Itämeren pohjassa mönkien.
- Asuu syvällä kylmässä vedessä.
- Voi kasvaa suurimmillaan yli 10 cm pituiseksi!
- Monien kalojen lempiruokaa.

Kuva: Essi Keskinen, Metsähallitus

SINISIMPUKKA

- Elää pohjan kivillä, usein isossa ryhmässä.
- Tyhjät sinisimpukan kuoret ovat pienten eläinten koteja.

Kuva: Pekka Lehtonen, Metsähallitus

VASKIKALA

- Vaskikala on erikoisen näköinen pitkä ja suiippo kaveri.
- Tekee alkukesällä pesän sitomalla levää palloksi, ja koiras jäävartioimaan pesää kunnes poikaset ovat valmiita lähtemään maailmalle.
- Vaskikala syö planktonia ja kalanpoikasia, joita se saalistaa kasvillisuuden seassa.

Kuva: Visa Hietalahti

LEVÄKATKARAPU

- Asuu pohjan kallioilla ja kivillä.
- Leväkatkarapu on lähes läpinäkyvä, joten se on hyvä piiloutumaan.
- Syö kaikenlaista kasveista pieniin kaloihin, myös lajitovereitaan.

Kuva: Visa Hietalahti

KOLMIPIIKKI

- Lyhyt, muutaman senttimetrin pituinen kala, jonka selässä on kolme piikkiä.
- Elää Itämeren lisäksi Lapin suurissa järvissä.
- Koiras rakentaa pohjaan pesän, johon se houkuttelee naaraita tanssimalla.
- Koiras hoivaa vastasyntyneitä poikasia, kunnes ne ovat valmiita pärjäämään itseksensä.

Kuva: Visa Hietalahti

RASVAKALA

- Pohjassa pysyttelevä pallon muotoinen kala.
- Ihon alla on paksu rasvakerros, minkä vuoksi kala tuntuu koskettaessa hyytelömäiseltä.
- Koiras muuttuu kutuaikana punaiseksi.
- Kiinnittyy pohjakiviin vatsassaan olevalla imukupilla, ja pysyy paljon paikoillaan.
- Syö pohjaeläimiä ja pieniä kaloja, toisinaan lajitovereitaan.

Kuva: Visa Hietalahti

KAMPELA

- Elää Itämeren pohjalla.
- Kampelan herkkua ovat simpukat!
- Muistuttaa muita kaloja ollessaan vielä lapsi.
- Aikuistuessaan kampela asettuu pohjalle makaamaan ja sen silmät vaeltavat toiselle kyljelle.

Kuva: Visa Hietalahti

SILONEULA

- Elää Itämeren rannikoilla kasvien sekaan kätkeytyneenä.
- On merihevosien serkku!
- Koiras kantaa poikaset vatsapussissaan (kuten kenguruäidit), josta ne syntyvät loppukesällä.

Kuva: Visa Hietalahti

LEVÄRUPI

- Levärupi on todella pieni, mutta yhdessä monta niistä muodostaa pitsimäisiä kokonaisuuksia.
- Nämä yhdyskunnat peittävät kiviä ja simpukankuoria.
- Levärupi pyydystää pieniä eliöitä lonkerollaan kuorensa suojista.

Kuva: Heidi Arponen, Metsähallitus

AHVEN

- Suomen **kansalliskala** ahven on yleinen sekä järvissä että Itämeressä.
- Ahvenet voivat elää jopa yli 20-vuotiaiksi.

Kuva: Visa Hietalahti

HÄRKÄSIMPPU

- Härkäsimppu viihtyy kylmässä vedessä, sekä Itämeressä että isoissa järvissä.
- Todennäköisesti **jääkaudelta** peräisin oleva eliö.

Kuva: Visa Hietalahti

KIISKI

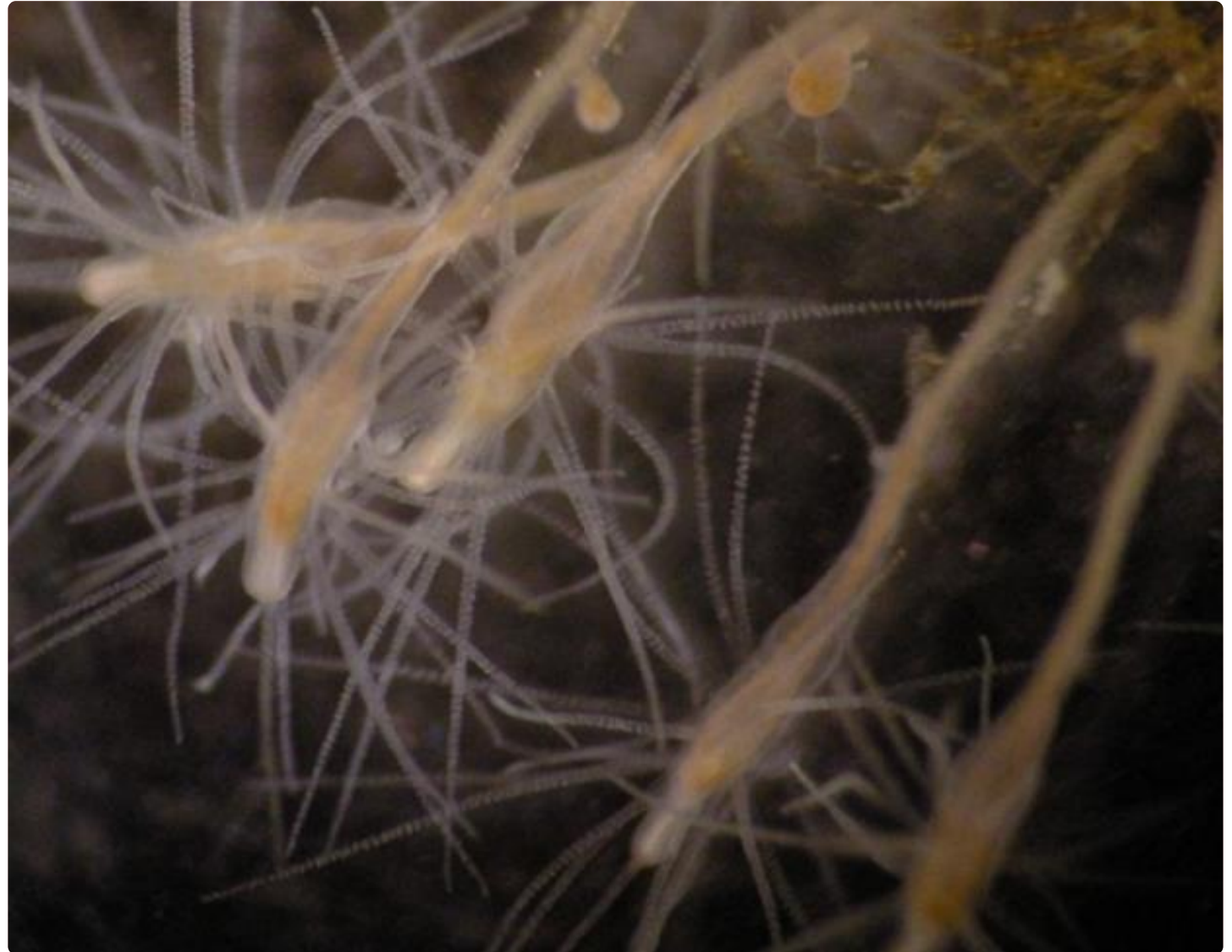
- Kiiski on pieni, tylppäkuonoinen ja suurisilmäinen kala.
- Elää parvissa sekä Itämeressä, että järvissä.
- Kiiski elää lähellä pohjaa ja saalistaa öisin.

Kuva: Visa Hietalahti

POLYYPPI

- Osa polyypeista on erikoistunut saalistamiseen, osa puolustautumiseen ja osa lisääntymiseen.

Kuva: Essi Keskinen, Metsähallitus

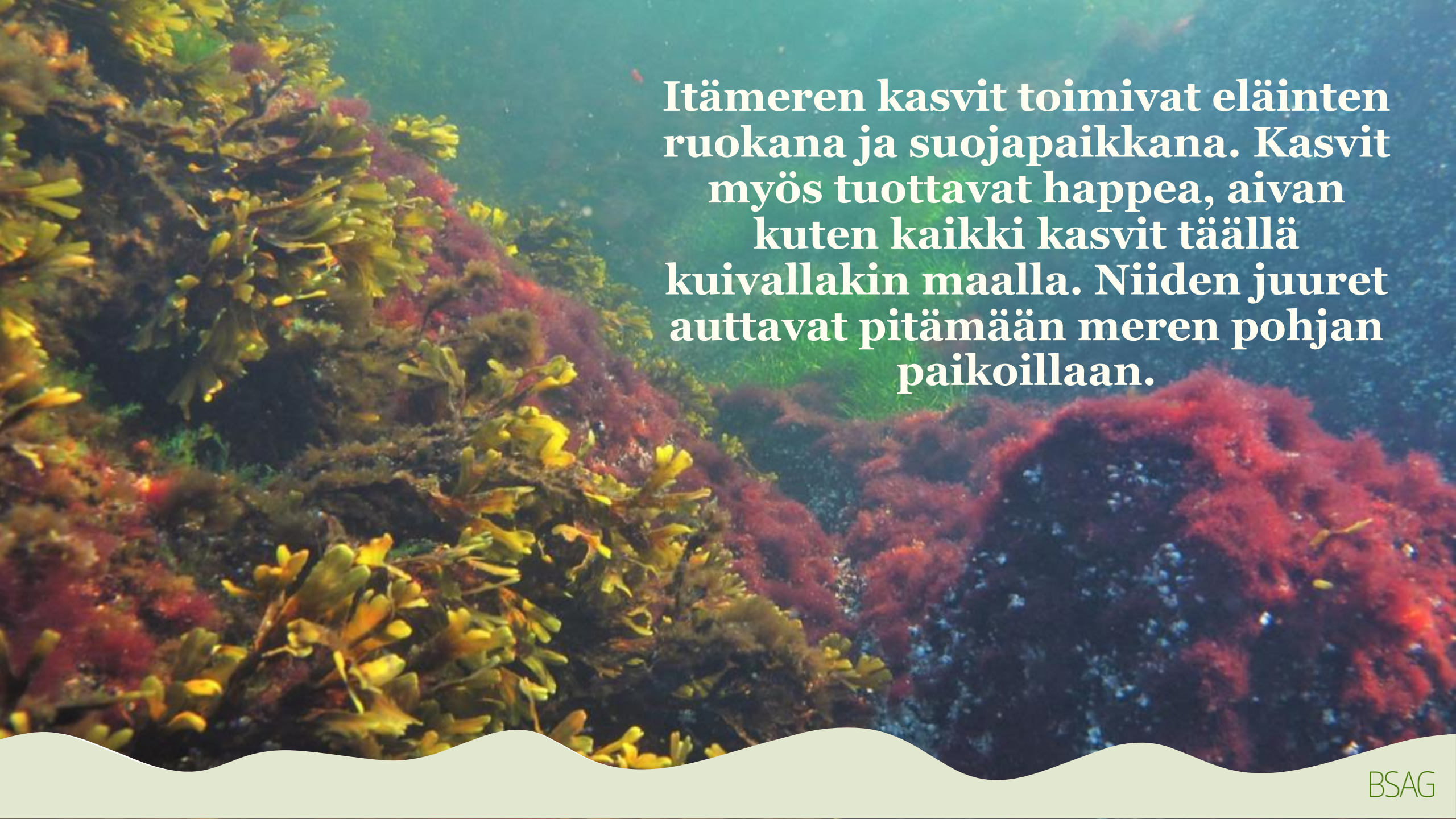
KIVINILKKA

- Pitkulainen, pohjassa elävä kala.
- Kivinilkan erikoisuuteen kuuluu sen vihreät luut!
- Kivinilkka myös synnyttää eläviä poikasia kutemisen sijaan.

Kuva: Visa Hietalahti

Itämeren kasvillisuus

An underwater photograph showing a vibrant and diverse marine ecosystem. The foreground is dominated by large, leafy seaweeds in shades of yellow, green, and brown. Below them, there are patches of red and purple coral or other marine plants. The water is clear and blue, with some small fish visible in the distance. The overall scene is rich in color and texture, illustrating the complexity of the underwater world.

Itämeren kasvit toimivat eläinten ruokana ja suojapaikkana. Kasvit myös tuottavat happea, aivan kuten kaikki kasvit täällä kuivallakin maalla. Niiden juuret auttavat pitämään meren pohjan paikoillaan.

HAPSIVITA

- Hapsividat viihtyvät hiekkapohjilla, jossa ne muodostavat tupsumaisia kasvustoja.
- Pisimmillään hapsividat voivat olla yli metrin korkuisia.
- Hapsvidan kukat nousevat pinnalle kaasukuilien avulla.

Kuva: Mats Westerborn, Metsähallitus

MERIAJOKAS

- Meriajokas muodostaa parhaimmillaan valtavia niittyjä, jotka toimivat monen eläinlajin suojapaikkana ja kotina.

Kuva: Metsähallitus

MERINÄKINRUOHO

- Merinäkinruoho kasvaa suojaisilla paikoilla aivan rannan tuntumassa.
- Sen varressa on usein piikkejä.

Kuva: Heidi Arponen, Metsähallitus

MERISÄTKIN

- Merisätkin asuu rantojen läheisyydessä.
- Merisätkimen läsnäolon tunnistaa valkoisista kukista, jotka nousevat vedenpinnan yläpuolelle ja voivat muodostaa tiheitäkin niittyjä.

Kuva: Pekka Lehtonen, Metsähallitus

AHVENVITA

- Ahvenvidat voivat kasvaa valtaviksi, jopa kaksi ja puoli metriä pitkiksi.
- Ahvenvidat tarjoavat hyviä suojapaikkoja monille kaloille.

Kuva: Essi Keskinen, Metsähallitus

ÄRVIÄ

- Ärviät kasvavat köynnösmäisinä pohjan pehmeillä alueilla, kuten hiekalla.
- Yleensä niitä tavataan vain järvissä, mutta osa on oppinut elämään myös Itämeressä.

Kuva: Petra Pohjola, Metsähallitus

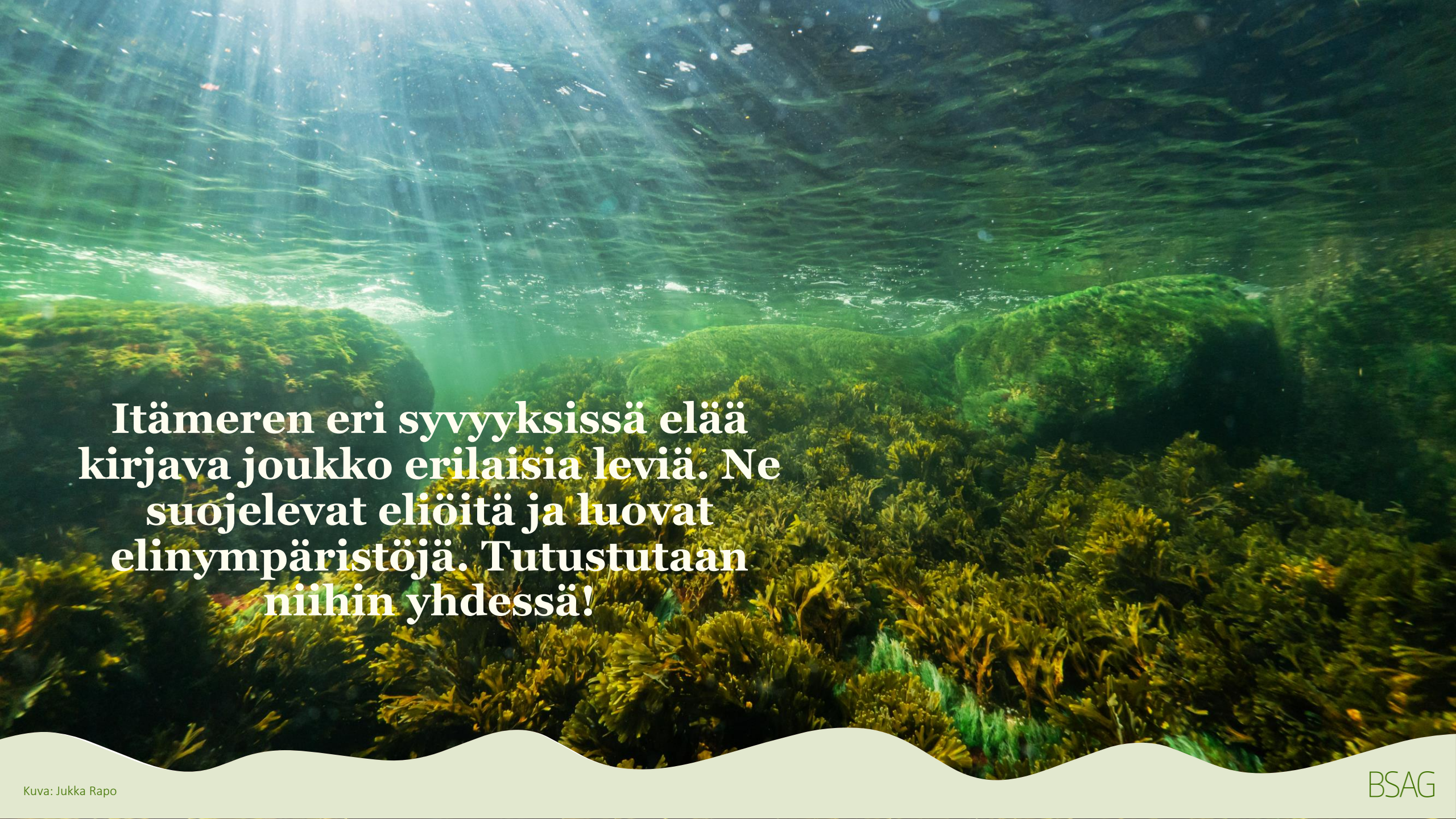
LAHNARUOHO

- Lahnaruohot kasvavat matalina ruusukkeina kirrkaassa, vähäsuolaisessa vedessä.

Kuva: Jussi-Tapio Roinonen, Metsähallitus

Itämeren levät

Itämeren eri syvyyksissä elää kirjava joukko erilaisia leviä. Ne suojelevat eliöitä ja luovat elinympäristöjä. Tutustutaan niihin yhdessä!

AHDINPALLERO

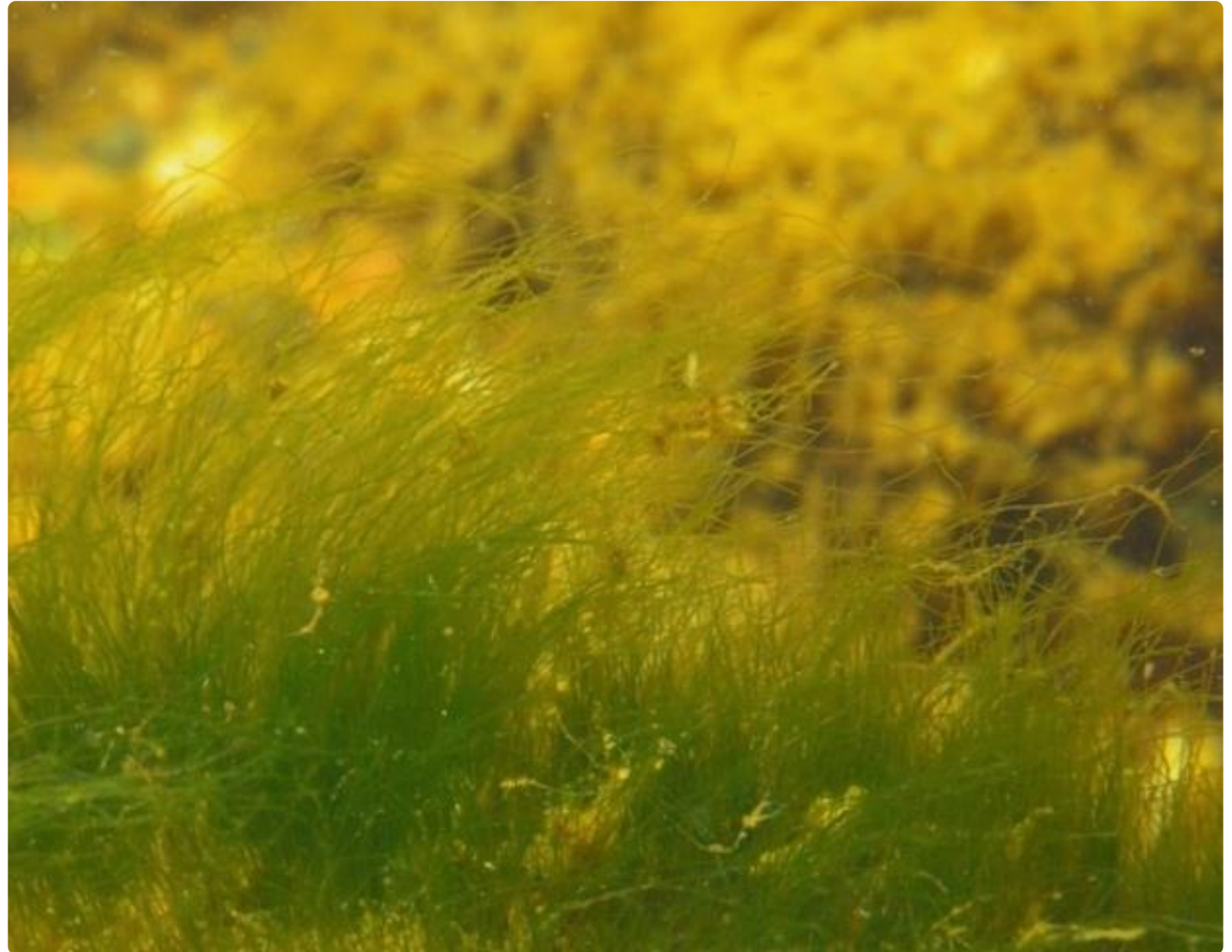
- Ahdinpallero voi kasvaa sekä kivien pinnoilla tai irtonaisena leväpallona.
- Itämeressä pyörii noin golfpallon kokoisia ahdinpalleroita, mutta muualla maailmassa pallot voivat kasvaa paljon suuremmiksi.

Kuva: Lari Järvinen, Metsähallitus

LETKULEVÄ

- Letkulevien pitkät rihmat muodostavat tiheitä kasvustoja.
- Toisinaan rihmat sotkeutuvat toisiinsa tiiviiksi matoiksi.
- Matot voivat nousta veden pinnalle kaasujen täyttäminä palloina.

Kuva: Pekka Lehtonen, Metsähallitus

NÄKINPARTA

- Näkinpartaiset voivat muodostaa merenpohjaan tiheitä niittyjä, jotka toimivat kalanpoikasten suojapaikkana.
- Näkinpartaisia ei yleensä syödä, sillä niiden pistävä haju karkottaa nälkäiset tuholaiset.

Kuva: Pekka Lehtonen, Metsähallitus

RAKKOHAURU

- Rakkohauru tunnettiin ennen nimellä rakkolevä.
- Rakkohaurut muodostavat tiheitä kasvustoja kallioisille rannoille.
- Kasvustot ovat monille eliöille tärkeitä suojapaikkoja sekä ruokaa.

Kuva: Visa Hietalahti

LAIKKURUSKOLEVÄ

- Laikkuruskolevää ei välttämättä heti uskoisi leväksi, sillä se peittää kivien pintoja ohuena maalimaisena kalvona.
- Yksittäinen laikkuruskolevä on millimetrin kokoinen rihma, mutta levä esiintyy laajoina, kiviä peittävinä kasvustoina.

Kuva: Visa Hietalahti

HAARUKKALEVÄ

- Suurikokoinen haarukkalevä kuuluu punaleviin.
- Se elää kalliorannoilla syvemmissä vesikerroksissa.

Kuva: Visa Hietalahti

HELMILEVÄ

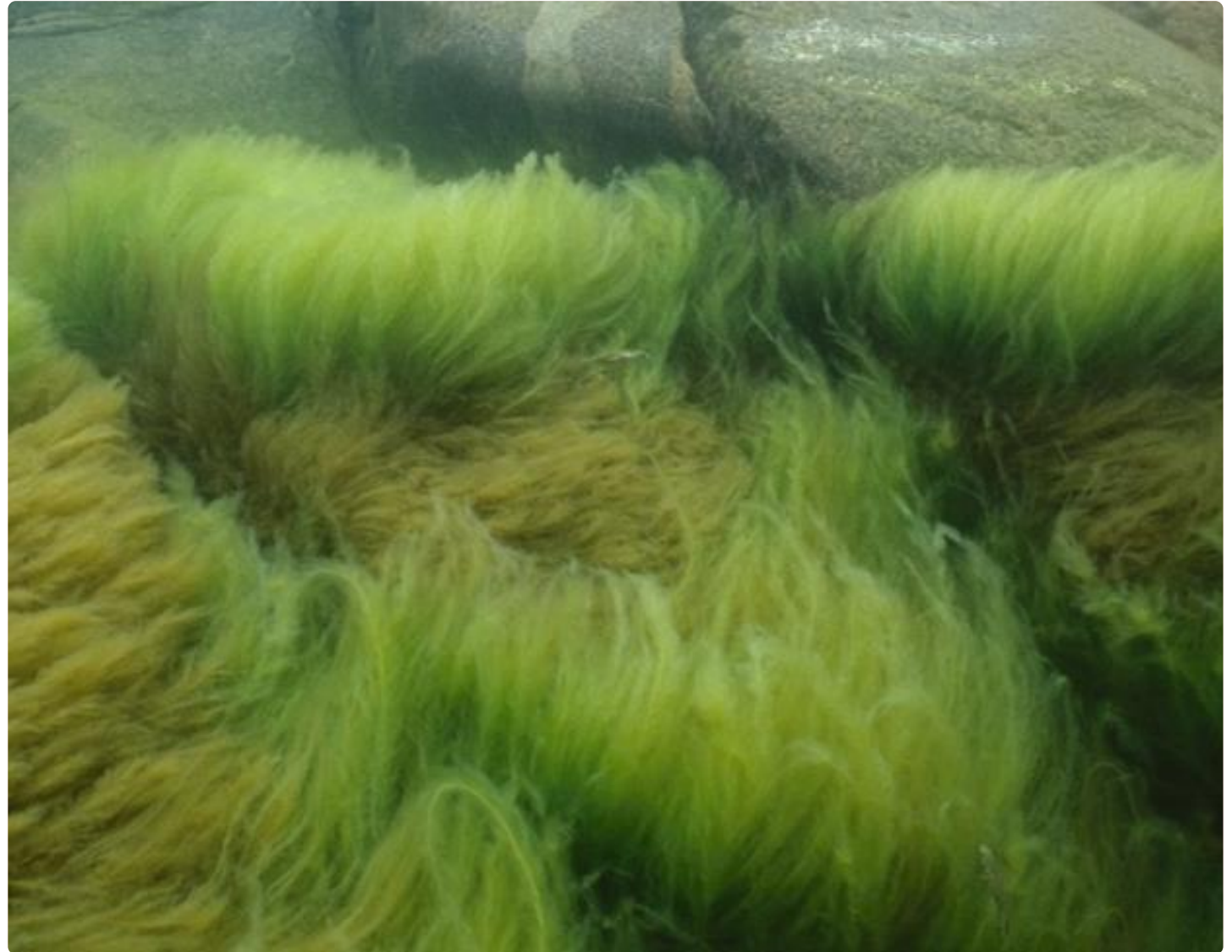
- Helmileviä tavataan kaikilla maailman merillä.
- Helmilevän varsi näyttää läheltä katsottuna pienten helmien nauhalta.
- Helmilevät muodostavat matalia, laajoja, punertavia kasvustoja.

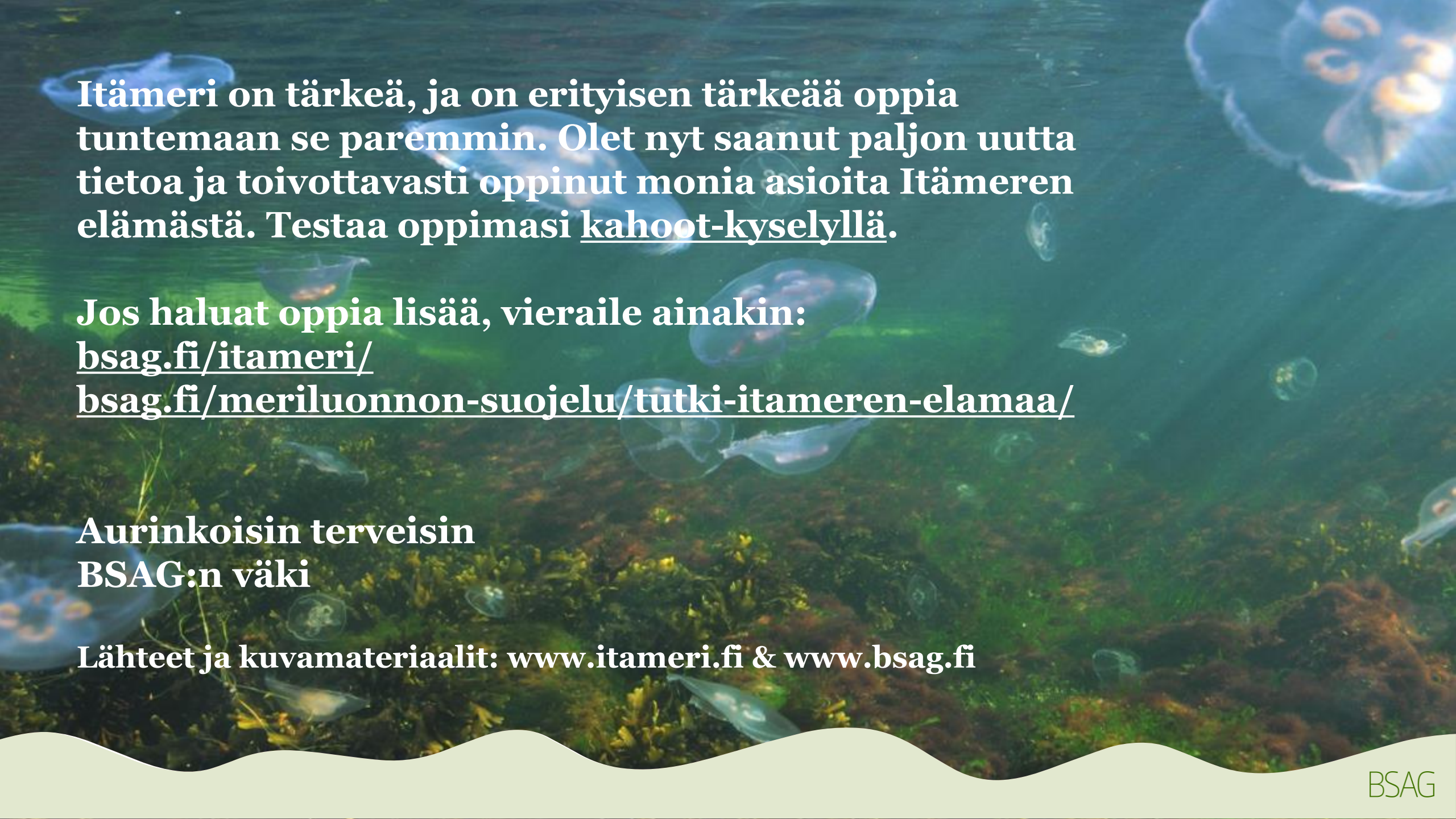
Kuva: Julia Scheinin, Metsähallitus

VIHERAHDINPARTA

- Viherahdinparta on monelle Itämeren rannalla kulkeneelle tuttu laji: kirkkaanvihreä levä liehuu aallokossa aivan rannan tuntumassa, kiviin ja kallioon kiinnittyneenä.

Kuva: Visa Hietalahti

An underwater scene featuring several translucent jellyfish with orange spots swimming in clear blue water above a seabed covered in green and brown seaweed. The text is overlaid on the upper portion of the image.

Itämeri on tärkeä, ja on erityisen tärkeää oppia tuntemaan se paremmin. Olet nyt saanut paljon uutta tietoa ja toivottavasti oppinut monia asioita Itämeren elämästä. Testaa oppimasi kahoot-kyselyllä.

**Jos haluat oppia lisää, vieraile ainakin:
bsag.fi/itameri/
bsag.fi/meriluonnon-suojelu/tutki-itameren-elamaa/**

**Aurinkoisin terveisin
BSAG:n väki**

Lähteet ja kuvamateriaalit: www.itameri.fi & www.bsag.fi

Kiitos matkasta Itämeren syvyyksiin!

ÖSTERSJÖPROJEKTET
BALTICSEAPROJECT
ITÄMERIPROJEKTI

